

TÜSİAD

TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI

CANSEN BAŞARAN-SYMES'İN

"YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ"

TOPLANTISI KONUŞMASI

17 Eylül 2015

İstanbul, Çırağan Sarayı

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Başkan, Saygıdeğer Divan Mensupları, Değerli Üyeler, Değerli Basın Mensupları,

Yüksek İstişare Konseyi toplantımızda şahsım ve Yönetim Kurulum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Üyelerimiz,

Bir üzüntü paylaşarak konuşmama başlamak istiyorum. Maalesef Yönetim Kurulu bu toplantıda tam kadro olarak aramızda değil. Yönetim Kurulu üyemiz Memduh Boydak'ı bir an önce aramızda görmeyi ümit ediyoruz. Bu konuda kapsamlı bir açıklamayı dün kamuoyu ile paylaştık.

Değerli Üyelerimiz,

TÜSİAD Yönetim Kurulu olarak Memduh Boydak'a, Boydak ailesine, çalışma arkadaşlarına bir kez de burada sizlerin huzurunda geçmiş olsun demek istiyorum. Gerçekten eksikliğini bugün bu salonda hepimiz hissediyoruz.

Kuşkusuz, bu toplantımızı daha farklı koşullarda, toplumumuzun kaygılarının artmadığı bir ortamda, küresel ekonomideki gelişmelerin Türkiye'nin giderek kırılganlaşan ekonomisini fazlasıyla etkileyebileceği korkusunu taşımadan, terörün ve şiddetin hiçbir şekilde olmadığı bir ortamda yapabilmeyi isterdik. Terör ve şiddet içimizi kan ağlatıyor. Bu konuya özellikle değineceğim.

Maalesef, ne yazık ki öyle bir Türkiye'de değiliz şu anda. Bunun da acısını sanırım bugün hep birlikte hissediyoruz.

Haftalardır, şehit haberlerinin ardı arkası kesilmiyor. Bir daha geri gelmeyeceğini umut ettiğimiz bir terör dalgası maalesef hayatımıza çok yoğun bir şekilde yeniden girdi.

Cenaze törenlerinde sevdiklerini kaybeden eşlerin, kardeşlerin, annelerin babaların feryatları hepimizin içini yakıyor. Duygularımızı ifade etmekte güçlük çekiyoruz. Ben şahsen öyleyim. Buradan, tüm toplumumuza ve özellikle şehitlerimizin yakınlarına bir kez daha başsağlığı, sabır diliyorum, acılarını şahsen de içimde hissettiğimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Terörü şiddetle kınadığımızı bir kez daha yineliyoruz. PKK terör örgütünün saldırılarına bir an önce son vermesi, sivil siyaseti zayıflatan, son yıllardaki kazanımlarımızı tehlikeye atan bu terör dalgasının derhal sona erdirilmesini istiyoruz. Terör ve şiddetin geri dönülmez bir şekilde sona ermesi için, tüm toplum kesimlerini ve kurumlarımızı sağduyulu ve sorumlu bir tutum ve söylem içinde olmaya davet ediyoruz.

Nitekim bu toplantımızdan sonra hemen bir grup üyemizle birlikte, Ankara'da, geniş bir katılımı gerçekleştirilecek olan "Teröre Hayır, Kardeşliğe Evet" buluşmasına katılmaya gidiyoruz.

Yaşanan terör saldırılarının yanı sıra, demokrasinin en temel yapıtaşlarından biri olan basın özgürlüğünün teminatı medya kuruluşları saldırıya uğruyor ve üstelik bu olaylara gereken yaygınlıkta tepki de maalesef verilmiyor. Genel bir güvensizlik, tahammülsüzlük ve şiddet hali ülke sathına yayılmış, tüm toplumu geriyor, eziyor, bizi birbirimizden uzaklaştırıyor. Bunu hak etmiyoruz, bunların süratle geride kalması gerektiğine inanıyoruz.

Elbette ve öncelikli olarak, amasız ve fakatsız şekilde terörü ve şiddet unsurlarını kınıyoruz. Meclis'in böyle bir temsil düzeyine kavuştuğu, tüm zorluklara rağmen demokratik siyaset imkânlarının varolduğu bir ortamda hunharca işlenen cinayetlerin, mayınlarla, uzaktan kumandalı patlayıcılarla tüm bölgeyi ve toplumu terörize edecek eylemlere girişmenin ve şiddette ısrar etmenin hiç bir kabul edilir gerekçesi olamaz. Kürt meselesi adına yapılanların, en çok bu meselenin demokratik çözümü için uğraşanlara yönelik bir saldırı olduğuna inanıyoruz.

Terörle mücadeleyi sürdürürken, terörün kalıcı olarak bu coğrafyadan temizlenmesi için demokrasi alanındaki açılımlara ısrarla devam etmek, bölgenin kalkınması yönündeki politikalara sahip çıkmak ve bölgeler arası kalkınmışlık farkını da azaltmak gerekir. TÜSİAD olarak bunu sıkça tekrarlıyoruz.

TÜSİAD'ın çözüm sürecinin ekonomik ayağına, yani kalkınma boyutuna sahip çıkmasının yegâne nedeni tam da bu tespitten kaynaklanıyor. O nedenle de, çözüm süreci başladığında buna destek verdik, o nedenle de ekonomik boyutunda katkılar sağlayabilmek için

girişimlerde bulunduk. Bugünlerde yürekleri yakan öykülerin ve görüntülerin aktığı Cizre'ye, oradan Batman'a giderek bu duruşumuzu bölge iş dünyasıyla da paylaştık.

Değerli üyeler,

Terör sorunu son dönemde çevre ülkelerde yaşanan gelişmeler ile birlikte yeni boyutlara ulaştı maalesef. İç ve dış tüm koşulları masaya koyan, kapsamlı, kararlı ve yepyeni bir bakış açısına ihtiyacımız var, hem de acilen.

Her durumda demokratikleşme çabalarımıza ara vermeden devam etmek mutlaka şart. Terörün yarattığı atmosferin, özgürlük alanlarının genişletilmesi ihtiyacının önüne geçmesine izin verilmemelidir. Aslında tüm vatandaşlar için anlamlı demokratik adımları yılmadan atmaya devam etmeliyiz.

Güçlü olan devlet, terörizm ile hukuk içinde kalarak mücadele etmeyi ve onu alt etmeyi başarır.

Aynı çerçevede, ülkelerin refahı ve demokrasi arasındaki güçlü bağı da her fırsatta dile getiriyoruz, getirmeye de devam edeceğiz.

Avrupa ile entegrasyonun demokrasinin genişletilmesiyle mümkün olduğunun görüldüğü 90'lı yıllardan itibaren, toplumsal uzlaşma kanalları açık, geniş katılımlı, çoğulcu demokratik bir siyasal yapının zorunlu olduğu düşüncesinden hareketle, TÜSİAD olarak, bir yandan gerekli ekonomik stratejilerin oluşturulmasına, öte yandan demokratik yapının güçlendirilmesine yönelik birçok çalışmalar yaptık. Bu çalışmaları yapan arkadaşlarımız, eski başkanlar şu anda salondalar.

Toplumun müreffeh, huzurlu ve demokratik bir geleceğe kavuşması için gerekli adımların ancak demokratik bir ortamda gerçekleştirilebileceğine inanıyoruz. Daha gelişmiş bir demokratik yapı toplumsal uzlaşmayı tesis ederek siyasal ve ekonomik istikrarı kalıcı hale getirecektir.

TÜSİAD olarak, tüm reform önerilerine demokratikleşme ile başlamamızın, AB sürecini zaman zaman fazla vurguladığımızı düşündürecek sıklıkla dile getirmemizin nedeni budur.

Sorunun çözümünde, kalkınmanın ve demokratikleşmenin katalizörü görevi görebilecek AB uyum sürecinin büyük önem taşıdığını her zaman ve her fırsatta savunduk.

1999 yılında Helsinki Zirvesi ile başlayan AB adaylık sürecinde eğer ortalama bir hızla ilerleyebilseydik, Kürt sorunu da dahil bugün demokratikleşme ile ilgili problemlerimizin büyük çoğunu geride bırakmış olacaktık. Böyle bir ülkeyi hayal edin lütfen. Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye çifte standart uygulaması bizim doğru bildiğimiz yolda ilerlememizi engellememeli, bunun da altını bir kez daha burada sizlerin önüne çizmek isterim.

Sağlıklı demokrasilerde halkın, iradesini sadece sandık aracılığı ile göstermesi yeterli olmuyor. Kontrol-denge mekanizmaları, ifade özgürlüğü, bağımsız bir yargı, güçlü bir sivil toplum, özgür bir basın ve örgütlenme özgürlüğü de demokrasinin asla vazgeçilmez unsurlarıdır. Bize göre AB uyumu işte bu çapta bir demokratikleşme rehberidir.

Değerli üyeler,

7 Haziran seçimlerine çok sert ve gergin bir atmosferde gittik. Buna rağmen, toplum sağduyulu davrandı ve siyasete, artık Meclis içinde uzlaşarak, kutuplaşmayı geride bırakma fırsatını verdi. Seçimler sonucunda yüzde 95'lik temsil gücüne ulaşan bir Parlatentonun varlığı bizi umutlandırmıştı. Türkiye'de hak ve özgürlüklerin geleceği adına da bu Parlatentonun kapsayıcılığı oldukça umut vericiydi. Toplumun verdiği uzlaşma mesajı bu denli açıkken, bugün bir erken seçime gidiyoruz.

Hükümet kurulma aşamalarında toplumun pek çok farklı kesiminden bu yöndeki talep ve destek açıkça dile getirildi. Biz de TÜSİAD olarak, bir koalisyon hükümeti kurulmasını çok önemsedik. Dört partimizin başkanları ile görüşerek güçlü bir koalisyonun, ülkemize daha fazla vakit kaybettirmeden kurulması yönünde iş dünyasının beklentisini ilettik.

Öncelikle, eğer bir koalisyon kurulabilseydi, ihtiyaç duyulan bir uzlaşma örneği toplumun önünde sergilenmiş olacaktı. Seçimlerden önce olağanüstü artmış olan, hatta çok daha öncesinden beri toplumumuzu sağlıksız bir noktaya götüren kutuplaşma ortamı yumuşayacaktı. Bugün yaşadığımız toplumsal gerginlikler kayda değer ölçüde bertaraf edilmiş olabilirdi.

Kurulabilseydi, güçlü bir koalisyon hükümeti, herhalde, bugün karşı karşıya kaldığımız, siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlara daha kapsamlı ve daha tatmin edici çözümler üretebilirdi.

Diğer bir husus, gelişmekte olan piyasa ekonomilerinde bir seri nedenden dolayı gözlemlenen olumsuz resimdi. Türkiye akıllı bir reform hamlesiyle kendini diğer ülkelerden olumlu bir şekilde ayırtılabılırdı. Enerji ithalatçısı bir ülke olarak, petrol fiyatlarındaki düşüş bizim için önemli bir fırsattı. Petrol ihraç eden birçok gelişmekte olan ülke bocalarken, doğru hamlelerle kırılganlığımızı azaltarak ciddi bir rekabet avantajı elde edebilirdik. Maalesef, bu şans kullanmayı en azından bir süre için ertelemiş durumdayız.

Biliyorsunuz, Ocak ayında sizlere ilk kez hitap ettiğimde, iş dünyasının hem Türkiye'deki hem de dünyadaki güç şartlarla mücadele etmek zorunda olduğu bir dönemde Yönetim Kurulum ile birlikte göreve başladığımızı söylemiştim.

Bugüne dek kriz sonrasında dünya ekonomisindeki büyümeyi taşımış, içlerinde Türkiye'nin de bulunduğu yükselen piyasalar sıkıntıda. Büyüme hızları düştü. Ekonomik göstergeler kötüleşirken, bir de bu ülkelerin hemen hepsinde siyasi belirsizlikler ortaya çıktı. Ekonomideki bozulmanın, siyasal ve toplumsal boyutları etkilememesi zaten düşünülemez ve bildiğiniz gibi tersi de geçerli. Siyasi ve toplumsal sorunlar da ekonomik gelişmenin önünde bir engeldir. Bunu üç ayaklı bir tablo olarak düşünebiliriz. Dengede olabilmek için üç ayağın da son derece sağlam olması gerekir. Gelişmekte olan ülkelerde bu denge bozuldu. Bozulan tablo karşısında uluslararası yatırımlar da geçmişe göre çok daha seçici olmaya başladı.

Son yıllarda üst üste yaşanan seçim dönemleri nedeniyle zaten reformlar ertelenmiş ve küresel koşulların da katkısıyla Türkiye resmi bozulmaya başlamıştı. Giderek daha ciddi bir sorun haline gelen denetleyici ve düzenleyici kurumların özerklik erozyonunu, yavaşlayan büyüme, gelir eşitsizlikleri, giderek püskürtüldüğü köşeden çıkmaya başlayan enflasyonu yeniden kontrol altına almak, verimlilik ve eğitim gibi temel meselelerdeki eksiklikler önümüzde duruyordu.

Bu yapısal sorunlara çözüm aramamız gerekirken, yeniden seçim ile uzayan belirsizlik dönemi makro dengelerimizi de tehdit eder hale geldi. Orta Vadeli Program'da, Yıllık Programlar'da öngörülen kur seviyeleri bugün gerçekleşenlerden çok uzak. İş dünyası ve

hanehalkı belirsiz ve öngörülemez kur hareketleri karşısında giderek daha zor durumda kalıyor.

Mali disiplin bugüne kadar hep başarıyla yürütüldü ve büyümenin, istikrarın temelini oluşturdu, bunu takdirle karşılıyoruz. Ancak gittikçe uzayan belirsizlik ortamında kamu maliyesinin de bozulmadan aynı şekilde devam etmesi için ek çaba sarf edilmesi gerekiyor.

Diğer yandan, biliyorsunuz, Fed bugün faiz artırımına dair kararını açıklayacak, herkes merakla beklemekte. Bu karar ister bugün, ister daha sonra verilsin, finansal koşulların bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için daha da zorlaşacağı son derece aşikar.

Değerli üyeler,

Şimdi bu yüksek gerilim ve tırmanan terör ve iç ve dış koşulların giderek daha zorlu bir hale geldiği ortamda, 6 hafta içinde tekrar bir seçime gidiyoruz.

Elbette hükümetten en öncelikli beklentimiz seçimin güvenli bir ortamda yapılmasının sağlanmasıdır.

Siyasi partilerimizden ve liderlerimizden, seçime yaklaştığımız şu dönemde, ülkemizin çıkarları adına, ayrıştırıcı bir söylemden uzak kalmalarını, sorumlu ve sağduyulu bir söylemle propaganda dönemini yürütmelerini diliyoruz. Siyasi parti programlarında, ülkemizin demokrasi ve kalkınma standardını yükseltecek politika önerilerini görmeyi bekliyoruz.

Ayrıca, geçmişte de ifade ettiğimiz gibi, daha ileri bir demokrasi için bireyi merkeze alan yeni bir Anayasaya, bir toplum sözleşmesine olan ihtiyaca tekrar dikkat çekmek istiyoruz. 2011 yılında yayınladığımız yeni Anayasa yuvarlak masa toplantıları raporumuzda ortaya koyduğumuz gibi, geniş bir toplumsal mutabakata dayalı yeni Anayasa mutlaka temel hak ve özgürlükler, kimlikler ve kuvvetler ayrılığı konularını çağdaş normlarda ele almalıdır, almak zorundadır.

Bu seçimden her ne sonuç çıkarsa çıksın, kurulacak tek parti hükümeti veya koalisyon hükümetinin önceliği belirttiğimiz bu sorunlarla uğraşmak, piyasalara güven vermek, iç güvenliği sağlamak ve hukukun üstünlüğünü mutlak şekilde geçerli kılmaktır.

Değerli Üyeler,

İş dünyası açısından da çok temel beklentilerimiz var. Şirketlerin kendilerini güvende hissettiği, mülkiyet haklarının kanunlar, tarafsız ve bağımsız yargı erki ve kamu otoritesinin mutlak koruması altında olduğu ülkelerde kalkınma hızlanır, gelişir. Refah artar.

Hukuk güvenliğinin sağlanamadığı, buna bağlı olarak adalet mekanizmasına duyulan güvenin düşük olduğu bir ülkenin ise sürdürülebilir ve sağlıklı büyümesi, yüksek katma değer üretecek uzun dönemli yatırımları çekmesi beklenemez.

Bu çerçevede hazırladığımız ve ekrana yansıyan liste, Yönetim Kurulumuzun seçimlerin hemen ardından yaptığı Ankara ziyaretinde kurulacak yeni hükümetten beklentilerimizi içeren listedir. O dönemde bu listeyi tüm parti liderlerimize sunup, basın ile de paylaştık.

Beklentilerimizi şu ana başlıklar altından sıralamak mümkündür:

“Demokratik standartlar ve kamu yönetimi”,

“Kalkınma”,

“Büyüme, Rekabet ve Yatırım Ortamı”

6 hafta sonra yeni kurulacak hükümetten beklenti listemiz de bu listenin tamamıyla aynı olacaktır.

Değerli üyeler,

Sizinle sohbetlerimden, genelde morallerin yüksek olmadığını, bu durumun da yalnızca sıkıntılı piyasa koşullarından kaynaklanmadığını biliyorum.

Her şeye rağmen umutsuzluğa kapılma lüksümüz yoktur. Türkiye, bölgesinde, iyi işleyen bir ekonomiye, sanayiye, bereketli topraklara, güçlü bir girişimci ruhu ve özel sektöre sahiptir.

Cumhuriyetin değerleri de, bizi bulduğumuz zor coğrafyadan olumlu yönde ayırıştıran en güçlü varlığımız ve özelliğimizdir. Sosyal, demokratik, laik, hukuk devleti değerlerinin

güçlendirilmesi ve ilkelerin uygulanması yine Türkiye'yi bu zorlu döneminden çıkarıp yeniden ivme kazanmasına rehberlik edecektir. Biz buna inanıyoruz.

Değerli Üyeler,

Bugün konuşmamın dikkat ettiğiniz üzere önemli bir bölümünü, terör ve terörün yarattığı ortama ve ülkede daha olumlu bir atmosfere nasıl ulaşabileceğimize yönelik konulara ayırmak durumunda kaldım. Elbette, böyle bir görevimiz var. Yeniden umutlanabilmek için Cumhuriyet değerlerine referans verme ihtiyacı hissettim.

Oysa, bugün aslında sizlerle, küresel trendleri ve bunların yansımaları ışığında ülkemiz için vizyon önerimizi paylaşmak istiyordum. Yönetim Kurulumuz Ocak ayında göreve geldiğinden bu yana bu vizyon üzerinde birçok çalışma yaptı. Bu çerçevede; sizlerle dünyanın yaşadığı büyük dijital devrimin hayatımıza etkilerinden; sanayinin geçirmekte olduğu 4. büyük dönüşüm olan “Endüstri 4.0” dan bahsetmek istiyordum –ki birazdan çok değerli panelistlerle bu büyük önem taşıdığına inandığımız konu kapsamlı olarak ele alınacak.

Sizlerle ayrıca ülkemizin gerçek potansiyelini oluşturan gençlerimizle birlikte gelecek vizyonumuzu oluşturmak için, onların parlak iş fikirlerini hayata geçirmek amacıyla yaptığımız çalışmaları sizlerle paylaşacaktım. Kapsayıcı büyüme yaklaşımı ile üyelerimizle az gelişmiş bölgelerimizdeki KOBİ'lerimizi bir araya getirme projemizi anlatacaktım.

Demokratikleşmemizi, kalkınma sorunlarımızı, daha üretken ve yenilikçi olmamızın temelini oluşturduğuna inandığımız eğitimin kalitesini nasıl yükseltebileceğimizi ve kadınlarımızın toplumsal ve siyasal yaşama katılımını nasıl artırabileceğimizi konuşmayı arzu ediyordum.

Biliyorsunuz, iş insanları olarak, özellikle de ülkesinin ekonomik, sosyal, siyasal gelişimi için ortak akıl oluşturmak, katkı sağlamak üzere gönüllü şekilde bir araya gelmiş iş insanları olarak enerjimiz hala yüksek, ülkemizin kalkınması, refahının artması için yapmak istediklerimiz, hayallerimiz çok. Böyle de güçlü bir yönetim kurulumuz var. Dünyadaki gelişmeleri, fırsatları takip ediyor, üzerinde ciddi şekilde çalışıyoruz. Potansiyelimizi biliyoruz, potansiyelimize inanıyoruz. Ancak, ülkemizin içinde bulunduğu durum ve koşullar tüm bu enerji ve potansiyelimizi zaman zaman aşağı çekiyor, hızımızı kesiyor, ekonomimizi

geliřtirmek üzere ve rekabetimizi güçlendirmek üzere konuşmak istediklerimizi ise ertelememize neden oluyor.

Bugün sizlerle paylaştığımız Yönetim Kurulu çalışma programını etkili bir şekilde uygulamak için sizlerin de desteğiyle, büyük çaba sarfedeceğiz.

Bütün bu şartlara rağmen enerjimizi düşürmeden bu programı uygulamaya hazırız. Tekrardan belirsizliklerin ihmal edilecek derecede azaldığı bir Türkiye ortamında, kalkınma, küresel rekabet ve iş ve yatırım ortamını konuşabilmek ümidiyle hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Hepinize katılımınız için teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.